

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gid. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petiti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 9. julija.

Poročilo iz dobrega vira, ki nam je bilo včeraj došlo, a ga za danes izdani list nijsmo porabiti mogli in katero iz oficijalnega vira tudi sinočni „Tagblatt“ prinaša, pravi, da sta c. kr. novi deželni načelnik za Kranjsko, in c. kr. namestnik za Trst in Goriško uže izbrana in od cesarja imenovana. Kranjsko vlado bode prevzel kot novi deželni načelnik neki Widman, dozdej c. kr. svetovalec pri namestnji moravski. Za Trst in Primorje pa pride baron Pino iz Bukovine.

Koliko je bilo ugibanja predno moremo in sicer precej hladno reči za Kranjsko: „habemus papam“. Če cele vrste kandidatov, kateri so se ali sami za to mesto poganjali ali katere je javno mnenje postavljalo, pregledamo, imamo mnogo imen pred soboj: Apfaltrern, Metternich, Kaltenegger, Ceschi, Deschman, Roth, Pino, Schwegl, Napret, Jetmar, itd. Nazadnje pa ne dobi nobeden teh znanih oseb mesta, nego iz daljne Morave pokličejo neznanega v naši deželi birokrata!

Kakšen je ta g. Widman? — kdo rojen mej nami bi odgovoril. Po delih ga boste izpoznali, torej treba čakati, predno bomo vedeli. A slutiti moremo uže zdaj, da je g. Widman postavljen k nam na namestniško ali načelniško mesto v priznanje in zahvalo postopanja, s kakoršnim se je odlikoval nasproti moravskim Čehom na način, ki baš zdANJI vladi dopada, ki ga pa s pravo in celo besedo ne smemo imenovati zaradi gospoda državnega pravdnika. Po tem vemo, da nemamo dosti pričakovati in Slovenci tudi nič ne pričakujemo. Zakonov se bode moral držati on kot vsak, in izven mej

le-teh tudi našega naroda teženje po narodni in politični svobodi ne hodi. Ako je poslan, da Slovence kroti, videl bode, da se proti naši narodnosti ne da nič več storiti, nego je uže storjeno bilo.

Da slovenskega jezika, našega deželnega jezika novi naš načelnik ne zna, to je gotovo. Kje se ga bode v uradnih moravske namestnije naučil? Kako bode občeval z našim ljudstvom, o tem menda „vsem narodom pravična“ vlada nij vprašala. Menda že po nazorih onih gospodov, ki visoko nad našim omejenim razumom stoje, bolje in pravičnejše vladuje in potrebo ljudstva bolj izpoznavati tisti, ki ljudstva v govoru ne umeje in ljudstvo njega ne. Nemci, ta vsem narodom prepravični narod, da, Nemci bi bili menda neizmerno veseli, ako bi v kako njihovo deželo, na primer v gornjo Avstrijo prišel namestnik, ki zna le italijanski jezik, nemškega pa ne. Gotovo. Ali če ne, morajo priznati, da se nam krivica godi. Tu prijemlje in sili logika k temu priznanju, vsi odskoki in izgovori so prazni, so figovo perje. Ali tudi o tem ne moremo govoriti od srca, ako nečemo konfiskaciji zapasti.

Uzrok, posebno veseli biti, imajo ka-li tudi naši c. kr. domači višji uradniki, da mej vsemi njimi, mej toliko starimi in izkušenimi birokrati, vlada nij nijednega našla, ki bi bil sposoben. Ker je zdaj navada, da se najvišja politično-administrativna mesta dajo birokratom (morda da bodo tudi po kaki spremembi sistema na mestu) in ne osobam iz političnih ali parlamentarnih krogov, morala je vlada v daljno Moravo iskati enega, tu pri nas ga nij bilo najti! Lep poklon našim gosp. birokratom. Pa veste, gospoda, ki ideal svoj vidite le v tem, da bi splezali na c. kr. lestvi birokratstva od

stopinje do stopinje, zakaj od vas nobeden nij bil pripuščen do vrha, da si ste to s pridnim nemškutarstvom zaslužili v ustavovernih očeh? Zato, ker ta in oni zna še slovensko ali vsaj „pa kransk“ toliko, da bi kako deputacijo iz dežele razumel, ki bi prišla pritoževati se ali pomoči prositi pri namestniku Nj. Vel. cesarja. Zdi se tako, da je dan denes ne samo greh pošten Slovenec biti, ki brani svoj rod in jezik, nego greh bode uže tudi rojen Slovenec biti, ali celo mej Slovenci rojen biti, ali le slovenski jezik razumeti. Ne verjamete?

Sicer pa nam je vendar Widman, če ga prav ne poznamo, še ljubši nego da bi nas bila vlada osrečila s kako osobnostjo iz takozvanih političnih ali parlamentarnih krogov tako zvane ustavoverne stranke.

O baronu Pino, novem tržaško-primorskem namestniku jutri nekoliko besedij.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 9. julija.

Na Češkem so dobili pri kmetskih volitvah za deželni zbor Staročehi vseh skup 1908 glasov, Mladočehi pak vsega vkup 1200 glasov. Torej stvarno nij tak velik razloček in bolj modro bi bilo, ko bi se od bratovske stranke, ki toliko volilnih glasov premore, treznejše govorilo in menj sovraštva sejalo, nego se tega stori v staročehski „Politiki“ in „Pokroku“. Mej izvoljenimi češkimi poslanci je tudi bivši minister Jireček, kateri je v govoru pred volitvijo se hvaležno spominjal grofa Hohenwarta.

Na mesto moravskega državnega poslanca grofa Belkredija, kateri nij hotel vstopiti v državni zbor, ima se vršiti 8. avgusta nova volitev. Belkredi je bil izvoljen v brnski kmetski skupini.

Listek.

Še nekoliko o Cafu in njegovi smrti.

Iz Ptujja 6. julija. [Izv. dop.]

Kakor Vam v štev. 150 „Slovenskega Naroda“ naznanjeno, se je O. Caf 3. julija ob treh po poldne po napadu blaznosti ustrelil. Z Oroslavom Cafom izgubi slovenski narod iskrenega rodoljuba, marljivega pisatelja, katerega ime se šteje in še bolj se bode štelo mej učenjake prve vrste. 45 let je Caf neutrudno delal na jezikoslovnem polju, in čez 500 pol je z velikim trudom jezikoslovnega blaga nabral, vsa indogermanska narečja so mu bila znana, kakor skoro nobenemu drugemu.

Oroslav Caf si je, kakor rečeno, sam smrt dal, potem ko je bil ob pamet prišel. Kako stara je Cafova duševna ali možganska

bolezen, tega mi nij mogoče čisto za gotovo povedati, vendar to je sigurno, da do meseca marca tekočega leta nazaj sega. Zadnje duševno Cafovo delo je namreč študiranje bulgarske biblije, knjiga, ki je leta 1871 izdana. Mej čitanjem te knjige je Caf tako ob spanje prišel, da več tednov nij čez dve uri spal. Od marca meseca naprej pa Caf nij nič težjega več čital, niti nič več pisal. Mnogokrat je svojim prijateljem tožil, kako hudo mu je, ker ne more čisto nič spati, da boleha, da ga pamet zapušča, da ne more več svoje službe opravljati, in da bode zdaj z njim konec. Odločeval se je tedaj, beneficijatski službi v Ptujju odpovedati se, in k sv. Trojici v Slovenskih goricah v pokoj iti — kar je pa odlašal.

Caf je bil od 13. aprila t. l. sem v 61. letu; bil je krepko rasten, in videti je bil vse prej nego bolehen; nihče ne bi bil sklepal na potrto zdravje pri njem.

Eden najvažnih urokov Cofove bolezni je bila gotovo njegova neutrudljivost, brezprimerna marljivost. On je vsak dan 14 ur delal, im samo eno uro se sprehajal. To je bilo za njegovo tolsto truplo premalo gibanja. Društvu se je celo izogibal. To vse je menda uže telesnemu in posredno tudi duševnemu zdravju škodilo.

Nekaj dni pred smrtjo se mu je stoprv začela pamet mešati. Caf je imel zdaj fiksno idejo, da ga ljudstvo sovraži, da ga posebno kanoniki preganjajo. Zadnji dan je rekel svojemu zdravniku — kakor sem Vam uže pisal bil — da bodo kanoniki iz Maribora prišli, njega na smrt obsodili, ob glavo dejali, truplo pa v Dravo vrgli. Nekaj dni pred tem so ga bili zares kanoniki iz Maribora obiskali. Ali so mu v kaki stvari ugovarjali, ali je sploh kaj mej njimi bilo, tega itak ne povedo.

Gospod prošt mu je vsled one fiksne

Za **bukovinskega** deželnega predsednika na mesto Pinota pride namestnijski svetovalec Alesani iz Trienta.

V **Istri** se imata dva poslanca za deželni zbor voliti, v kmetijskih občinah pazinsko-albonskega okraja 26. julija, v mestni skupini piranski pa 27. julija.

Nadvojvoda **Albrecht** je 7. julija v Varšavo odpotoval, da pozdravi ruskega carja, katerega potem v Petrograd spremlja. Nemški časniki ne gledajo s posebno prijaznim obrazom to vedno rastoče prijateljstvo mej našim in ruskim dvorom.

V **ogerskem** državnem zboru je srečno končana debata o novem volilnem redu. Minister Szapary govori za vladni predlog in imenuje terjatve zastopnikov narodnostij brezumne in nemogoče. Tudi splošno volilno pravo ovrгава. Volilna postava je potem bila z 230 proti 49 glasom sprejeta, vsi drugi predlogi pa ovrženi.

Vnanje države.

Mej **Rusijo** in Kitajskim žuga nastati prepir. Kitajska vlada se brani podpisati kupčijsko pogodbo z Rusijo ter je ukazala, da se ruska kupčija po Kitajskem na vsak mogoči način moti in brani.

Francozski minister vnanjih zadev Duc Decazes je govoril na grobu Goularda znameniti govor, v katerem opominja na darežljivost in spravedljivost Goulardovo in kliče vse stranke, vse dobromisleče k ednosti in modrosti. Večkrat naglašuje maršala Mac-Mahona kot predsednika republike in obsojuje z nekako grenkostjo onemoglost narodne skupščine prouzročeno od strankarstva.

Narodna skuščina je potrdila volitev Ledru-Rollina v vaukluskem departementu in volitev Roudiersa v Girondi. Potem nadaljuje posvetovanje o municipalni volilni postavi ter ovrže predlog, da bi se rodbinskim očetom dva glasa priznala. Med parlamentarnimi strankami so marljivi pogovori o postopanju nasproti Brunovi interpelaciji. Vlada se trudi, da bi si ohranila večino. Mac-Mahon baje namerava, se s posebnim pismom do zbornice obrniti. Ako ministerstvo dobi nezaupnico, težko da ne bi prišlo k resnim dogodjajem. Mac-Mahonova stranka je na vse pripravljena in maršal se ne bode npogibal večini narodne skupščine, ampak, kakor kaže, ministerstvo v kljub nezaupnici obdržal.

Levi centum je vladi ponudil svojo podporo s tem pogojem, 1. vlada se zaveže podpirati Kasimir Perierjev predlog; 2. minister Fourtou naznanja s tribune, da vlada zameta plebiscit in obsoja bonapartistične manevre in 3. državni pravdnik Hemar, kateri je tožbo proti Cassagnacu tako slabo vodil, se odstavi. Vlada je po dolgem posvetovanji vse tri pogoje zavrgla, a pred javno sejo bode še en pogovor mej Mac-

Mahonom in njegovimi ministri, da se napravi končni sklep. Desni centum je zadovoljen, da maršal ministerstvo obdrži celo tadej, če v zbornici podlegne. V republikaničnih krogih sodijo, da Mac-Mahon in Fourtou podpirata bonapartistični apel do naroda. Govori se, da hoče maršal v novembru narod po plebiscitu vprašati, katero vlado si želi.

Najnovejša poročila pravijo, da je pri posvetovanji Brunove interpelacije 368 glasov proti 330 glasovalo proti vladi. Iz tega bo velika kriza!

Karlisti po svoji navadi ropajo in divjajo, kakor pravi tolovaji. Pri tem pase sklicujejo na mater božjo, v katere imenu doprinašajo svoje grozne hudobije. Neki general Lizarraga je ukazal, da se mora vsakemu, kdor ime božje, ali sv. device Marije ali svetnikov po nepotrebnem imenuje, zapre, priveže k stebri, v usta pa se mu klin vtakne; v drugič pa se mu jezik z razbeljenim železom prevrta. To je klerikalno. Ali res živimo v 19. veku?

Prusija zdaj povsod vpeljuje novi okrožni red (Kreisordnung). Vsled tega so delavci v poljskih krajih in tudi drugod zelo vznemirjeni. V Kvednavi pri Kraljevcu so se hlapci in delavci uprli proti novim uradnim načelnikom; morali so vojaki priti, da so mir napravili. Več ko 100 upornikov je bilo zaprtih.

Celo v daljni **Persiji** dela duhovenstvo vladi opozicijo. Duhovenstvo vse sile napenja, da bi uničilo reforme Mirza Huseikana, kateri ima zdaj na šaha največji upliv. Šah je tedaj nemirnežem naznanjal, da jih neče zadržavati, če se jim v deželi ne dopada, naj gredo. A agitacije se množe, mesto da bi ponehale; v poslednjem času so se v teheranskih cestah našla psovalna pisma z žuganjem proti življenju šaha, ako ne odpravi Mirza Hussein Kana. Šah je vsled tega dal nekaj nemirnežev zapreti, nekaj pa izgnati iz dežele. Pa klerus se ne uda z lehka in šunta posebne surove mase. Črna internacionala si je povsod enaka.

V republiki **Hajti** se čudne stvari gode. Finančni minister je ukrad iz državne kase 190.000 dolarjev in je potem pobegnil v hišo ameriškega konsula. General Domingue, prihodnji prezident ga je pozval, da se zagovarja in račun položi. Minister tega neče storiti, tako da je Domingue prisiljen bil, hišo konzula od vseh strani z vojaki stražati, da minister-tat ne more iz hiše pobegniti.

Dopisi.

Iz Kamnika 8. jul. [Izv. dop.] Kraj nereda je naše mesto uže mnogo let in ostalo bo pri tem, dokler bode stari „cof“ na krmilu, ki brani vsakemu boljšemu živ-

ljenju pot v javnost. Grajalo se je uže večkrat po časopisih mnogo reči, a pri nas se tacih ne prime beseda več in ne predere skozi njihova kosmata ušesa, kakor pri starem svojeglavnem oslu tudi ne pomaga več nobena palica.

Nalomili so bili pod malim gradom za vodo kamenja, menda za mestne mesnice in za vodotoč po štnji in — čujte! — nalože ga sredi ceste in ga puste ležati, da se ne more mimo iti, nikar pa še z vozom. Je-li dovoljeno, vprašam, zapirati pot, po katerem marsikdo rajši gre kakor črez klanec in posebno z vozmi? Kdo bo zagovarjal če se pripeti nesreča, katera je kaj lahko mogoča, posebno po noči, ker nij nobene razsvitljave ondi? Nij dovolj, da je pala neka osoba uže v vodo? Ko bi se pač hotel tisti zvrniti notri, ki pusti kamenje tam ležati!

Oskrbljevanje mestnega premoženja, naloga odseka petih mož, opravlja se uže mnogo let sem tako neredno in tako čudno, da še tisti sami ne vedo kako, ki so bili v odseku. To se res pravi, norčevati se iz lastnega premoženja. Računov nemamo uže bog zna kako dolgo nobenih, in ako se bodo nekateri tako malo zanimali za to reč, ne bomo vedeli nikoli pri čem smo. Se menda bojé drug drugega!

Neko peticijo, da bi se tožbeno zahtevali računi, pa mnogi še podpisati neče; uzroki so različni in morda naznanim o tej reči še kaj več; denes le pozivljam mestnjane, naj odločno zahtevajo svoje pravice in pri volitvah naj gledajo koga da volijo — zvedene in poštene može ne pa: ti mene jaz pa tebe.

Iz Toplice pri Novem mestu 7. jul. [Izv. dop.] Soteške Toplice, lastnina kneza Anersperga, edina zdravilna kopel na Kranjskem, katere voda ima gorkote 30° R. in se pridno obiskuje od ljudstva iz bližnjih krajev, so med svetom gotovo še malo znane; kajti tujcev ne pride mnogo tu sem, dasiravno je kopel zelo koristna zlasti za trganje po udih in za ne še popolnem ozdravljene rane. Pravijo, da je za te bolezni, podagro in revmatizem boljša nego krapinska na Hrvatskem.

Ako dobimo kedaj zelo zaželeno dolenjsko železno cesto, potem bodo tudi soteške Toplice zadobile svojo veljavo, in marsikaj se bode še pripravilo, kar zdaj še pogrešamo. Zdaj, seveda, je pot iz Ljubljane

ideje obljubil, da ga bode v Maribor spremljeval h gospodom kanonikom, in ga prepričal, da Cafove domišljije niso resnica. Po póludne ob 5. uri so se mislili odpeljati, ali — v istini ne v Maribor, kakor so bolnemu učenjaku rekli, nego v Gradec v blaznico. Caf se lepo obleče, svojo torbico napolni, in se ves za pot pripravi. Predno bi z njimi odšel, rekel je, da hoče še brevir prej prebrati. V tem ga obišče eden tukajšnjih prijateljev, ali Caf ga s tem odpravi, da hoče sam biti in neče z nikomer govoriti, tudi slugi, kateri ga je varoval, ukazal je Caf da mora oditi, da bode lahko mirno brevir prebral. Ta trenotek je Caf porabil in se z revolverjem ustrelil. Iz teh okolnosti se da sklepati, da se je Cafu v tem trenotku pamet toliko zvedrila, da je svoje strašno stanje blaznosti izpoznal in kot v resnici pogumen mož konec storil nesrečnemu življenju, katero bi mu odslej bilo le strašna

muka. Revolverja namreč niti nij imel v hiši, nego v predvežji pod neko skrinjo skritega. Tukaj se je tudi usmrtil. Poprej, predno je sprožil, si je suknjo in prsni odpel in srajco odkopčal, in se tako na gole prsi ustrelil, v srce.

Pogreb je bil sijajen. Spremljevala ga je za ptujsko mesto nenavadno velika množina ljudstva, mestno starešinstvo, učitelji, meščani in kmetje daleč iz okolice. Kanonik Kosar je čisto malo nagrobno govoril, navzočni narod pak je jokal! Bilo je pretresljivo videti, kako imponira velik duh, kako je ljudstvo slutilo v Cafu velikega učenjaka, kakor je poznalo blagega človeka, častilo poštenjaka, in tedaj njegovo izgubo obžalovalo.

Gospodje duhovniki — namreč farizeji mej njimi — so se od početka nad tem podtikali, Cafa kot „samomorilca“ na posvečenem pokopališču pokopati. Vendar, ker

je bil njih stanú, so si svoje „dvombe“ dali odpraviti.

Caf je zapustil najmanj za 6 tisoč gld. premoženja. K temu dragocena njegova knjižnica nij šteta. Njegova biblioteka ima veliko vrednost. Najimennitnejših del je 110, med temi je najbolj dragi sanskritski leksikon v 6 zvezkih, od petrogradske akademije učenosti izdan. Sicer so tu še najbolj drage in redke jezikoslovne knjige.

Rokopisov je velikansk predal poln. Čisto novjših spisov se do sedaj nij nič našlo, akoravno je še ob Jurjevem letos svojej sestri in svojemu svaku pravil, da je sedaj neko delo dovršil, „katero se bode še le po njegovi smrti čitalo.“

Oporoke za celo zapuščino nij naredil. Le literarično zapuščino dobi po lastnoročnem Cafovem oporočilu na pol zagrebška akademija znani, na pol „Slovenska Matica.“

čez Žužemberk ali Novo mesto, ali pa od železniške postaje na Vidmu jako dolg in dolgočasen, in želeži je, da bi se uže zdaj ceste čez Žužemberk in od Novegamesta do Toplice spravile v boljši stan, da bi se človeku pri vožnji drobje tako ne pretresovalo, želeži je tudi, da bi Novomeška pošta za vožnjo v Toplice napravila si bolj pripraven voz, in da bi se za nedelje in praznike napravil prostoren omnibus.

Kraj je tukaj nekoliko samotnen, ali zrak je jako dober, in bližnji lepo zaraščeni gozd je za sprehajališče kaj ugoden, tudi stanovanje, postrežba, hrana in pijača je izvrstna; zlasti pri kopelskem podvzetniku in cena je okolščinam primerna.

Iz Gorice 8. jul. [Izv. dop.] Ker sta dva dopisnika uže govorila o najnovejši prikazni na naši gimnaziji, dovolite da tudi jaz svojo in več prijateljev misel povem. Kolikor toliko, se z obema dopisnikoma skladam. Vendar preveč časti bi bilo za klerikalno gardo, in monsignorju Globočniku bi se utegnulo vsled velicega napihnenja kaj človeškega pripetiti, ako bi jim ves ta upliv, namreč odstavljenje enega profesorja in predstavljene družega pripisovali. Res je samo to, da, ako bi ne bili klerikalci podpihivali, bil bi še na naši gimnaziji Schenk. Močno se moti kdor misli, da je odstavljen zaradi verskih stvari samih, (katere tudi ne spadajo k njegovemu nauku in se nima mešati v nje); to je le povod dalo, da se je poleg verskih zadev še drugim disciplinarnim zadevam še od prejšnjega časa na sled prišlo. Po mestu se je uže davno skrivaj govorilo, da se prof. Schenk in dr. Widmann preveč z dijaci bratita, da jim vse zaupata in da se sploh žnjimi obnašata kakor sošolca, kar za profesorja nij decorum. Moj namen nij, da bi dotična gospoda črnil, nego resnici na ljubo hočem konstatirati, da sta gospoda kazni zaslužila. Da to vendar ne tako ostre, kakor se jima je namerila, to je res. Konstatirati pa dalje tudi hočem, da bi do tega nikadar ne bilo prišlo, ako bi ne bil te stvari monsig. Castellani v roke vzel in vso stvar pri nadškofijstvu zatožil. Iz prav gotovega vira Vam lahko povem, da je ravnateljstvo više nego 10 krat prof. Schenka resno ustno in dež. šolsko svetovalstvo pisмено opominalo. Gospodu Schenku pa so bili ti opomini — bob v steno in se je malo brigal, in če se je to zgodilo, kar se je

Caf je bil tudi glasbeni umetnik, skladatelj, in je tudi nekatere zanimive glasbene instrumente zapustil. Premoženje, katero, kakor rečeno, nij oporočeno, dobi po postavi: tretji del ptujska farna cerkev, tretji del ptujski siromaki, tretji del sorodniki pokojnika. Ena sestra je v Fravhajmu omožena.

Caf — kakor večina duhovnikov — nij bil postal iz poklica duhovnik, ampak je le, kakor je sam pravil, iz blagosrčnosti želji svoje matere ustregel, katera se je noč in dan jokala, ko je zvedela, da si hoče sin posveten stan izbrati. Razume se, da za tega delj tudi bremena svojega stanu nij z veseljem nosil.

Bil je čist značaj, blaga duša, čislán od prostega ljudstva kakor od meščanov. Naj mu bode zemljica lahka. Slava pa bode v narodu še večja njegovemu imenu, kadar zakladi njegovega dolgega delovanja pridejo na svetlo.

zgodilo, je tedaj njegova krivda; trezen človek bi bil to izprevidel. — Tedaj še enkrat: kazen je bila zaslužena zaradi disciplinarnih pregreškov. Vodja je pri tej zadevi čisto nedolžen. — Slavnemu škofijstvu bi bilo svetovati, da bi blagovolilo tudi iz svojega taborja iztrebiti mladino demoralizajoče elemente.

Iz Goriškega 6. jun. [Izv. dopis.] V sesiji 13. januarja t. l. je goriški slavni deželni zbor mej drugim tudi prenalagal nekatere §§. v šolskih postavah, kar se nadejamo, da jih ne bode presvitli cesar potrdil, ker to bi bila gotovo učiteljstvu in šolstvu na škodo. — Spremenil je nekatere §§. tako-le:

1. Dolžnost v šolo hoditi začenja se za otroke po 6. in neha z 12. letom (dozdaj s 14. letom).

2. Deželni šolski svēt sme skrajšati čas dolžnega obiskovanja od 6. do 10. ali pa od 7. do 11. leta (dozdaj do 12. leta).

3. Zidanje in vzdržanje poslopij, za najemščino, snaženje, kurjavo, svečavo, stanovanja učiteljem ali dotična odškodnina bi morala vsaka občina zase preskrbovati (po sedanjih postavi preskrbuje okraj).

4. V občinah I. vrste 600 gld. plače, v občinah II. vrste 500 gld. plače, v občinah III. vrste 400 gld. plače. Zdaj so 4 vrste (600, 500, 400, 300 gl.)

Plače bi ne bile tedaj nič boljše; samo to bi bilo dobro, da bi ne bilo 4. vrste (300 gl.), saj za tako se še pastir ne oglasi, ne pa odgojitelj.

5. Nadučitelj na 2. razrednih šolah naj se ne dajo več opravilne doklade, ampak samo na 3 ali večrazrednih šolah.

Občine I. vrste nij na deželi nobene, druge vrste le malo, tedaj bi bila navadna plača 400 gl., ker občin te vrste je največ. Do zdaj je imel eden ali drugi učitelj upanje, da bode postal sčasoma na eni ali drugi dvo-razredni šoli nadučitelj; od zdaj naprej pa, ako bi ta postava obveljala, bi bilo s takim upanjem proč. Ko dobi učitelj plačo od 500 gld. je uže dospel do najvišje stopinje; saj nadučitelj ne more postati, ker 3 ali večrazrednih ljud. šol je po goriško-slovenskem toliko kakor belih vran.

Res je potem takem, kakor je nek slovensk list meseca junija pisal, da učitelji bi morali biti sinovi in učiteljice pa hčere Rotšildove, češ, da le oni bi lahko izhajali pri tako pičlih plačah. Hči Rotšildova je uže napravila v Parizu izpit za učiteljico z odliko, to je istina; ne vem kaj namerava?

Dalje velika napaka bi bilo to, da bi nehali otroci v šolo hoditi z 10. ali 11. letom.

S 13. letom življenja stopi človek v tisto starost, v kateri so njegovega uma zmoglosti uže bolj razvite, da, kar sliši, hitreje razume in kar se je naučil, lažje obdrži. Zategadelj je šolski poduk, ki se ga je kdo v tej dobi udeleževal, koristnejši in določno važniši za praktično življenje; če pa dolžnost, v šolo hoditi v tej starosti neha, izpusté se otroci iz šole o takem času, ko so za dejansko življenje telesno in dušno še preslabi in nezreli in — ker mladina zaradi površnosti, kar se je navadila pozabi — še predno ima priliko v šoli pridobljene znanosti za življenje porabiti.

Kar točko 3. zadeva, moram omeniti, da ravno zaradi tega namena se je v novi šolski postavi določilo, da ima za ustanovljenje in vzdrževanje potrebnih ljudskih šol, šolski

okraj skrbeti, ker moči mnogih, sosebno manjših občin so preslabe, da bi one same mogle zalagati pomnožene stroške za ljudske šole. Vsi učitelji, ki so pred vpeljavo nove šolske postave služili, dobro vedo, da so občine, z malimi izjemki, za šolska poslopja in učiteljska stanovanja tako skrbale, da se bogu usmili! Najbolje je, da ostane pri tem, da okraj vse preskrbuje. Saj vidite, kako se godi na Kranjskem.

Tožijo, da je pomanjkanje učiteljev, saj nij čuda, če se jim taka prihodnost obeta. Skrbeti in delati se mora na to, da bode učiteljski stan res spoštovan in plačan, kakor se spodobi, potem ne bode pomanjkanje učiteljev. — Bomo videli, kaj naredi naš sl. deželni zbor to jesen.

Domače stvari.

— (O novoimenovanem ces. kr. kranjskem dež. načelniku) govorimo na prvem mestu tega lista.

— (Baron Pino) dozda deželni predsednik v Bukovini pride za deželnega namestnika v Trst. Ceschi je v pokoj dejan.

— (Imenovanja.) Avskultant F. Richter v. Binnenthal pride za adjunkta v Brežice, g. Iliasič pa za vodjo gruntnih knjig v Rogatec. G. Avgust Urbas, c. k. okrajni sodnik v Postojni je imenovan za deželnega svetovalca pri okrožnem sodišči v Celji.

— (Preuzvišeni škof Štrosmayer) se je potovaje v slatinske toplice na potu mudil v Zagrebu. Zdaj je menda uže v Slatini.

— (Toplice.) V Slatino je prišlo do 3. julija 782 osob, v Krapino do 28. jun. 851 osob.

— (Iz Mengša) se nam piše: Mengiško bralno društvo napravi v nedeljo 12. t. m. ob 7. uri zvečer pod novovoljenim odborom veselico s srečkanjem. Tudi se bode govorilo in deklamovalo. Čisti znesek pri srečkanji je namenjen za podporo dramatičnega društva.

Odbor. — (Iz Maribora) se nam piše: V nedeljo se je pri nas obhajala svečanost vojaških veteranov. Stvar je bolj velikansko izpalá nego smo mislili, ker je iz dežele prav veliko veteranov prišlo, kaci 200. V „kadenštiftu“ je bila veselica in potem pri Gützu — ples. Bilo je jako zanimivo videti stare može plesati plese, katerih tu še poznali nijsmo.

— (Poštne škandali.) V Mariboru na pošto dano pismo s kaligrafično lepo pisano adresno, „v Krškem, na Dolenjskem“ je romalo preko Križevca, Karlovca, po vojaški granici in še po drugih poštah predno je adresatu v roko prišlo. Dokaz imamo v roci. Taki škandali se gode, ker slovenske poštne uradnike gonijo iz dežele v Bukovino tja, nam pa pošiljajo Nemce jezikovne ničvedce.

— (Tolovajstvo.) Iz Maribora se nam piše: V soboto 4. t. m. na večer se je šel mej spodnjo in zgornjo sv. Kunigundo domač fant v Pesnico kopat. Na potu proti domu napadejo ga trije možki iz mej katerih je bil eden še mlad dečak z nabrušeno koso v roki. Reko mu: „denar sem ali pa te prebodemo“. Eden mu začne po žepih segati. Fant močne narave, sune ga od sebe, ali v istem hipu dobi eno čez glavo, da se na tla zgrudi. Zdaj so mu preiskali žepa in

so mu vzeli uro in vse denarje, katerih je bilo vsega skupaj 80 kr. Ranjenec se je še le tretji dan zavedel. Sodnija je stvar ostro v roke vzela, in se jej je tudi posrečilo vse tri zasačiti v oseh dveh hlapcev in enega fantalina. Gotovo bodo ostro kaznovani, a kaj pomaga vse to, če so postave premehke. Naj bi se napravile prisilne delavnice, da bi taki ljudje vsaj toliko zaslužili, kolikor je stroškov, da so za vselej odstranjeni.

— (Nesreča.) Iz Vidma se nam piše: 7. jul. so se v Savi kopali trije pekovski pomočniki. Mlajši utone, a nobeden izmed starejših nij korajže imel, da bi ga bil ven izlekel, oba sta se bala. Še le dva druga sta ga ven izvlekla. Drug dan se gre zopet eden onih bojazljivih pomočnikov (doma je iz Studenca pri Ljubljani) kopat, in sam — utone.

— (V deželno učiteljsko konferencijo v Gradcu) so voljeni sledeči učitelji po slovenskem Štajerji: za breški okraj g. Ivan Ornik, nadučitelj v Brežicah; za celjske okolice okraj g. Filip Koderman, učitelj v Frankolovem; za gornjegrski okraj g. Mihal Červ, učitelj v Gornjem gradu; za kozjanski okraj g. France Böheim, učitelj v Kozjem; za laški okraj g. B. Kropelj, učitelj v Zidanem mostu; za ljutomerski okraj g. Ivan Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru, za ormuški okraj g. Schmidinger J., nadučitelj pri Veliki Nedelji; za ptujski okraj g. Sernec Alojz, učitelj pri sv. Andražu na Goriškem in g. Jak. Ferk, učitelj v Ptujem; za rogaški okraj g. Š. Škrabelj, nadučitelj pri sv. Križi; za sevnjski okraj g. Seb. Kregar, učitelj pri sv. Antonu; za vranski okraj g. Jur. Agrež, nadučitelj v Braslovčah; za šoštanski okraj g. Franjo Hernavs, nadučitelj v Šoštanji; za marenberški okraj g. Mihal Nerat, nadučitelj v Ribnici; za slovenjegraški okraj g. Barle J., nadučitelj v slov. Gradu; za okraj mariborske okolice g. Müller, glavni učitelj v Mariboru in g. Roškar, nadučitelj v Lembachu; za slovenjebistriški okraj g. Moge, učitelj v slov. Bistrici; za sv. lenartski okraj g. Unger, učitelj v sv. Lenartu; za konjiški okraj g. Peter Kapun, nadučitelj v Konjicah; za šmarijski okraj g. Matevž Šumar, učitelj pri sv. Vidu; in za gornjeradgonski okraj g. Bauer, nadzornik v Cmureku.

„Sl. U.“

— (Neki g. Jereb) baje uradnik banke „Slovenije“ naznanja v „Novicah“ in farovškem listu, da bode komaj pred nekaterimi tedni v našo domovino prišli g. Blaške, tudi uradnik iste banke, v družbi „enakomislečih Slovencev“ ustanovil „izposojevalno in založno društvo“. Najbrž misli posojilnično in branilnično zadrugo, pa terminologije ne ve. A naj bode beseda taka ali taka, tudi stvar ne bode nikdar ustanovljena, dokler se bodo taki možje kar na čelo postavljali. V teh rečeh je uže treba, da izvemo prej ono „družbo enakomislečih Slovencev“, predno moremo to

„gospodarsko“ naznanilo kot resno vzeti, kajti, kaj predstavljata gg. Jereb - Blaške? Oba naj gledata in študirata neumorno in najprej, kako koristiti banki „Sloveniji“, in tam je študirati in delati za oba več kot dovolj, ali ne? Čemu moči drobiti? Posojilnična zadruga bode za Ljubljano in okolico brez njiju ustanovljena, za to je uže poskrbljeno. Mimogrede bode še rečeno, da se jako čudno bere, ako kak uradnik za nov institut s tem propagando delati hoče, da onega brne, kateri mu službo daje, kar gosp. Jereb dela z besedami: „ob enem naznanjam, da to društvo z banko „Slovenijo“ ne bode v nikaki zvezi.“

Razne vesti.

* (Srbska in črnogorska vojska.) Srbska vojska obstoji iz ene brigade pešcev, ene kavalerijske švadrona, 24 baterij in 4 genij kompanij. A ta redna vojska je upravo samo jedro za narodno brambo. V silo postavi Srbija na noge 92.300 mož, 35.700 konj in 192 kanonov, sila, katera je tem izdatnejša, ker so vojaki izvrstno oboroženi in vojaški duh srbskega naroda kake pomanjkljivosti v taktični izreji popolnem poravnava. — Črnogora ima redne vojske samo 600 pešcev, 100 jezdecev in 24 kanonov. V vojski pa najmenj 16.000 mož na noge spravi.

* (Študentovke.) Na medicinski akademiji v Petrogradu se če dalje več študentov daje vpisavati. Pri letošnjih skušnjah so vsi profesorji izrekli pohvalo tem ženskim študentom za njihovo veliko marljivost in za temeljiti napredek v medicinskih vednostih. Na akademiji je 200 študentov.

* (Kuga) hudo razsaja v Aziji in Afriki. Turčija proti razširjenji te strašne bolezni premalo stori.

Dunajska borza 9. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 70 gld. 10 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru . . . 75 „ 30 „	
1860 drž. posojilo . . . 110 „ 25 „	
Akcije narodne banke . . . 983 „ — „	
Kreditne akcije . . . 228 „ — „	
London . . . 111 „ 70 „	
Napol. . . 8 „ 92 1/2 „	
C. k. cekini . . . — „ — „	
Srebro . . . 104 „ 75 „	

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Odstranjenje vseh bolezni brez leka in stroškov z izvrstno zdravilno hrano Revalesscière du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenj bolezni v želodeci, v živcih, v drobu, v prsih, na pljučah, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurju — od kojih se na zahtevanje posnetki zastoj in franko dopošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moj gospod! Vsled bolezni na jetrah sem bil sedem let v strašnem stanju sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živci so se tresli po celem životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalesscière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubelemu Bogu. Revalesscière zasluži največjo hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stališče zopet zavzeti. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Marquise de Bréhan.

Spričevalo št. 65.810.

Neufchateau (Vogesen),

23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomanjkanja svojih pravil na strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvomili na mogočesti kakšne pomoči. Od tega časa sem ji po nasvetu prijatelja, Revalesscière dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, mojo hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officiere

Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravljenje.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lönitzu Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Ev. 150.000,

125.000, 120.000, 115.000, 110.000 tolarjev

je glavna dobitka

novega kapitalnega srečkanja

od vojvodsko brunšviske vlade garantiranega, in se mora v malo mesecih 43.500 dobitok odločiti.

1. srečkanje je uže

23. in 24. julija 1874.

Cena je za

eno originalno srečko	6 gld. 60 kr. a. v.
pol originalne srečke	3 „ 30 „
četrt	1 „ 65 „

Planu za ogled zastoj.

Če se znesek pošlje se vnanje naročbe promptno in direktno izvršujejo. Naj se obrne zaupno na našo firmo, kateri je iztrženje zgornjih srečok izročeno. Dobitno listo takoj po odločenju.

Brata Lilienfeld,

trgovina z državnimi papirji.

Hamburg.

(140—5)

Tuji.

8. julija:

Evropa: gr. Atems Wilh, lejtant iz Celja, z gospo, iz Gorice.

Pri Slonu: Tičin z gospo, Jagognere, Natorih iz Tava. — Hrovat iz Červolja — Kaliger iz Bazovice. — Coletos, Körbl s famijlo iz Trsta. — Koffler, Watzlavik, Jelko iz Dunaja. — Marceglja iz Reke. — Petrovič A. iz Kočevja.

Pri Maličih: Georgi iz Leipiga. — Guttman, Landvogel, Blumenthal iz Du-

naja. — Pfeffel iz Galenfelsa. — Globočnik iz Železnikov. — Schleimer, Schrafl iz Rotenmana. — Hönigman iz Kielen. — Loser iz Kočevja. — Helman iz Iglave. — Stemer iz Linca. — Osmo iz Trsta.

Pri Zamorci: Ploser iz Rateč. — Scheiner, Stedler iz Trsta.

Na glavnem trgu štev. 11 v Gramackega hiši je za prihodnje Michaelovo za oddati 1 soba s kuhinjo in veliko kletjo; posebno za krmo dobro. Vprašati je pri gosp. Staré, št. 194 v salendrovih ulicah. (176—2)

Podpisani slavnemu p. t. občinstvu naznanjajo, da so prevzeli

Čevljarsko podvzetje

gosp. Tomaža Volte v judovskih ulicah, in da bodo tam najhitreje in najceneje izdelovali vsakovrstne

čevlje za gospé, gospodične in za gospode, ter prosijo častito občinstvo, naj se mnogo naročuje.

Franc Sedlar & Comp.,

judovske ulice, v Gerlicijevi hiši.

(175—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.